

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

PIK ВИДАННЯ • JAHRGANG 71

ЖОВТЕНЬ • OKTOBER 2019 • Nr. 19 (3023)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

БОГОСЛУЖІННЯ НАЦІЙ: ЩОБ УСІ СПАСЛИСЯ

«Благаю, щоб відбувалися прохання, молитви, подяки за всіх людей... Це добре й приємне в очах нашого Спаса Бога, який хоче, щоб усі люди спаслися і прийшли до розуміння правди. Один бо Бог, один також і посередник між Богом та людьми – чоловік Христос Ісус». I Тим. 2:1,3–5

(З апостольського читання «Богослужіння націй»)

В неділю, 22 вересня, з нагоди т. зв. «Міжкультурного тижня», який проводять вже з 1975 року з ініціативи найбільших німецьких християнських Церков, в Мюнхені було відправлене «Богослужіння націй». Воно проходило в головному соборі Мюнхена, який є символом міста – Фрауенкірхе [Frauenkirche – Собор Пресвятої Богородиці]. Літургію очолив Архієпископ Мюнхена та Фрайзінґа кардинал Райнгард Маркс.

Продовження на 2 стор. ▼

ХІ

«МИ ВЖЕ ВЕЛИКІ»

Під Твою милість прибігаєм Богородице Діво, молитвами нашими не погорди, а захисти нас... Чому ми просимо захисту, опіки, заступництва у Богородиці, а якось напругу не звертаємось до Господа нашого Ісуса Христа? Чому Марія, Мати Божа є нам якось близька? Та просто, Вона нам є близька, бо вона була тільки людиною, як ми – тільки люди, створені Творцем. Звичайно, що Вона була не звиклою людиною, але все ж – тільки людиною.

Чи ми не просимо інших людей, щоб за нас помолитися, були нашими посередниками, просили у Бога за нас? Буває, що просимо... (правда таких речей треба навчитися, найперше перемагати своє Еґо). Так само і до Марії, Матері Божої – до заступниці, до посередниці (правда, що тут вже не треба перемагати то своє Я).

Продовження на 3 стор. ▼

Копія січової ікони Покров Пресвятої Богородиці з портретом останнього кошового Петра Калнишевського. Її 1905-го замовив історик Дмитро Яворницький з ікони 1770-х років, що зберігалася в церкві у м. Нікополь. [Текст: УІНП; с-на: gazeta.ua]

На 7 стор. починаємо друкувати у серіях матеріал Ярослави Людкевич (1929–2000) «Голодівка» про акцію греко-католиків у Москві з вимогою легалізувати Греко-Католицьку Церкву. Пані Ярослава була в групі відчайдухів, які в грудні 1989 р. в столиці тодішньої імперії на увесь світ заявили, що УГКЦ функціонує в підпіллі і пора їй надати законний статус. Пані Ярослава в юності перейшла через пекло радянських концтаборів. Матеріал був написаний незабаром після припинення голодування у вересні 1990 р.

БОГОСЛУЖІННЯ НАЦІЙ: ЩОБ УСІ СПАСЛИСЯ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

У привітальному слові кардинал Райнгард Маркс заявив усім присутнім, зокрема, представникам інших народностей, що «Богослужіння націй» для нього є не лише нагодою висловити подяку, а й «виразити те, що ми всі належимо до однієї спільноти, звідки б ми не походили, з яких культур, мов, традицій, ми належимо до однієї – Католицької Церкви – і хочемо дати свідчення того, що ми йдемо разом, що ми йдемо один з одним; що різноманіття і єдність можуть поєднуватися у визнанні себе прихильниками Воскреслого Ісуса Христа».

В «Богослужінні націй» взяли участь багато вірних з іншомовних парафіяльних громад Архієпархії, представники близько 20 різних народів. Серед присутніх була також представниця Архієпархії – заступниця

голови єпархіальної ради Катаріна Майєр, від баварського політикуму – член парламенту Баварії від Партії Зелених та її речник з питань освіти, релігії і культури пам'яті Габріеле Трібль. Приємно було побачити в соборі й представницю української громади – окружного голову Християнсько-соціального союзу з питань міграції та інтеграції в Мюнхені Ольгу Дуб-Бюссеншют. У «Богослужінні націй» також взяли участь о. Володимир Війтович, адміністратор парафії Покрова Пресв. Богородиці; о. Андрій Дмитрик, канцлер Апостольської Екзархії; сестри-служебниці та вірні української парафії.

Та особлива честь у цій події випала катедральному хорові «Покров» української греко-католицької парафії Покрова Пресвятої Богородиці і св. Апостола Андрея Перво-

званного в Мюнхені – хоровий супровід літургійного богослужіння. Цю почесну роль хор сприйняв з великою радістю і трепетом, адже з багатьох діючих ненімецьких громад саме хор «Покров» отримав запрошення від вікарія собору монсеньйора Александера Гоффманна стати голосом літургійних піснеспівів багатонаціональної спільноти. Варто зазначити, що монсеньйор Гоффманн, який відповідає за іншомовні парафії в Архієпархії, є щирим другом української громади в Мюнхені.

Хвилюючим і трепетним був цей виступ і для хористів, і особливо для диригента Василя Закопця, оскільки він лише цього року очолив хор, і активна участь в такій Літургії була для хору і диригента почесним дебютом перед міжнародною спільнотою, зібраною під чудовим і величним склепінням відо-

мого мюнхенського собору. І цей дебют, дякуючи Господу і старанням хору, доволі добре вдавсь, про що свідчили численні якнайкращі відгуки учасників «Богослужіння націй» після його закінчення. А ще хочеться згадати таку цікаву і приємну деталь, що священник азіатського походження, о. Лі, який відповідав за певну частину проведення богослужіння, був захоплений співом і тому кілька разів просив хор повторити виконання.

Після Літургії всі були запрошені на фуршет у Зал Кармелітів, де хор «Покров» порадував усіх учасників українськими народними піснями. Як виявилось, день перед тим кардинал Райнгард Маркс святкував свій день народження. З цієї нагоди монсеньйор Гоффманн від імені диригента і хору висловив бажання приві-

тати кардинала відомим «Многая літа» українською мовою. Рідко трапляється така нагода – привітати українським многоліттям відомого кардинала! Гучні оплески і радісне обличчя кардинала стали для хору найкращим подарунком за спів...

Користуючись нагодою, хор на чолі з диригентом висловлює щирі подяку монсеньйору Александеру Гоффманну, який запросив хор очолити спів на богослужінні, кардиналу Райнгарду Марксу, отцям нашої парафії та екзархату, а також всім, хто присвятив свій час для творення спільної молитви – в одному дусі та, незважаючи на різноманіття мов, незалежно від кольору шкіри, належності до народу, в одній мові – мові любові братів і сестер.

Для «ХГ» Володимир Мельник, хорист «Покрову»

ПІДПІЛЬНА ЦЕРКВА

УГКЦ була «мовчазною Церквою» 43 роки. Цього року відзначаємо 30-річчя виходу Церкви з підпілля. Пронести віру крізь табори, тюрми, переслідування та цькування було непросто

ПІДЖАК ХТОСЬ ПЕРЕДАСТЬ

Підпільні служби, зібрання при закритих вікнах та дверях, нічні візити священників, що повернулися з Гулагу та тюрем – таке підпілля пережив замолоду отець Василь Хваста. З його багатодітної родини вийшло троє священників (серед яких і отець Василь) та дві сестри-монахині.

Його власне висвячення дуже засекретили. Висвячував владика Олександр Хіра, якому заборонили після таборів Гулагу з'являтися

на Закарпатті. Але він час від часу приїжджав, попереджаючи зашифрованими телеграмами. «Він передавав телеграми зі словами: "Піджак хтось забрав", або "Піджак хтось передасть" – так ми знали, приїде чи не приїде владика».

Не раз доводилося перетинатися з кадебешниками та спецслужбою. «Запам'ятався епізод, коли ми отримали 2-кімнатну квартиру і з двома дітьми мали туди переїжджати з малої сімейки. Квартира була

на першому поверсі, ми зробили там ремонт, полакували-поциклювали і мали вже переселятися. Разом із моїм духівником, о. Степаном Федором та дружиною, ввечері вже переносили меблі і звернули увагу на чоловіка, що сидів на лавці і начебто читав газету. Коли ми підійшли ближче, він різко підняв газету і закрився нею. Ну, хто ввечері, в повній темряві, читає газету? Ми зайшли в нову квартиру і вирішили відмовитись від неї. Хоч і нова, і просто-

Отець Василь Хваста

ріша, але на першому поверсі. А ми там планували регулярно проводити богослужіння».

BBC News Україна

ПОСІЛІСТЬ, ЯКУ ПРИДБАВ МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ

Неподалік від Риму, у м. Гроттаферрата, розташована посілість, яку у 1932 році для потреб УГКЦ придбав митрополит Андрей Шептицький. 17 вересня Блаженніший Святослав відвідав «Вілла Андреа», до якої нещодавно переїхали монахи студити.

Зустрів Главу УГКЦ ієромонах Орест Козак, який ознайомив Блаженнішого Святослава з посілістю та розповів про необхідні заходи для її відновлення. Предстоятель УГКЦ висловив монахам студитам підтримку у справі відновлення монашого життя

у Гроттаферраті та наголосив: «Місія, яку започаткував мій попередник митрополит Андрей Шептицький, втілював у життя патріарх Йосиф Сліпий і сьогодні є надзвичайно важливою для нашої Церкви».

«Вілла Андреа» стоїть на березі мальовничого озера Альбано. Будинок був придбаний як «княжий дар» для студентів, які приїжджали з України на навчання до Риму. На знак подяки за цей дар студенти назвали посілість іменем митрополита Андрея, а невдовзі на його честь було встановлено погруддя. Сьогодні, з приходом монахів студитів з України, «Вілла Андреа» повертає свою історичну місію в житті УГКЦ.

**Секретаріат Глави УГКЦ в Римі.
С-на: вл. Петро Крик**

«МИ ВЖЕ ВЕЛИКІ»

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Ось Вона і допомагає. Бачимо це із багатьох об'явлень у світі (Фатіма – Португалія, Люрд – Франція та ін.). Константинополь (сучасний Стамбул). Ішла війна, місто було оточене сарацинами і практично уже не могло оборонятися. Під час всенощної, що відправлялася у храмі, юродивий Андрій, якого знали як дуже побожну людину, побачив видіння. Над людьми, що молилися, з'явилася Богородиця разом із ангелами та святими. Вона покрила людей своїм омофором і молилася разом з ними. Юродивий сказав, що бачив Богоматір, яка плакала над людьми і молилася за мир. Віруючі повірили, що Богородиця опікується світом, пильнує людство, застерігає його жити у мирі та спокої. Візантіяцям вдалося зняти облогу і перемогти сарацинів. **Відтоді і відзначається свято Покрови Божої Матері. Тоді ж у кінці X на початку XI століття прийшло воно на Русь і з тих часів святкується 14 жовтня.**

Але вернемось до нашого питання: чому ми просимо захисту, опіки, заступництва у Богородиці, а якось напяму не звертаємось до Господа нашого Ісуса Христа? Може Мати Ісуса, Сина Божого вибрала собі таку місію? Ні! Так вирішив Бог! Її посередни-

цтво почалося від моменту, коли вона сказала «так» ангелу-посланцю від Всевишнього. До речі, жінка у житті за своєю натурою є цією посередницею між дитиною і батьком, між чоловіком і своїми батьками, між чоловіком і сусідами. То «так» було сказане за всіх людей. Пам'ятайте, що люди не вибирали Її на світових виборах, а Бог сам Її вибрав бути посередницею. Ангел сказав про Неї, що Вона повна ласки і благословенна між всіма жінками.

А перший свій покров Марія здійснила ще в Кані Галілейській: «Ісусе, Сину мій, у тих бідних, але гідних, нема вже вина. Зроби щось». А вмираючи на хресті, Ісус каже до учня: «Іване, це твоя мама відтепер...».

У народі свято Покрови називають Третьою Пречистою і святкують як велике релігійне, а віднедавна і національне свято. Покрова має службу великих свят із Всенічною, хоч і не належить до 12 великих свят церковного року.

Покривай нас Богородице своїм омофором щодня, бо ми як ці маленькі діти, що бігають по церкві, потребуємо цього, хоч вголос це не кажемо, бо ми вже великі. Амінь.

Для «ХГ» о. Роман Лірка, Франкфурт-на-Майні

Важкі питання віри

ПРИЧАСТЯ БЕЗ ПОПЕРЕДНЬОЇ СПОВІДІ

Чи не є святотатством брати участь в Літургії і приймати Причастя без попередньої Сповіді?

Відповідь: Щоб відповісти на це питання, необхідно повернутися до теми смертного і буденного гріха. Якщо віруючий знає за собою тільки повсякденні гріхи, то, приступаючи до Причастя, він не робить ніякого святотатства, оскільки повсякденний гріх не позбавляє людину стану благодаті. Повсякденні гріхи відпускаються також в обряді покаяння, який ми здійснюємо під час Літургії. Повсякденні гріхи відпускаються через освячуючу благодать, яку ми приймаємо в момент причастя.

Тим не менше, краще сповідатися регулярно, навіть якщо на совісті тільки повсякденні гріхи. Рекомендується приступати до Таїнства Покаяння один раз на місяць, ще краще – кожні два тижні або частіше.

Якщо ж людина усвідомлює, що вона скоїла тяжкий гріх, то не може приступати до Святого Причастя, не сповідаючись. Учителство Католицької Церкви в цьому питанні посилається на те, що Святий Дух говорить через апостола Павла: «Тому, хто буде їсти хліб цей чи питиме чашу Господню негідно, буде винний супроти тіла та крові Господньої. Тож нехай людина випробує себе, і так нехай їсть хліб і п'є з чаші. Бо, хто недостойно їсть і п'є, не розрізняючи Господнє тіло, той на осуд їсть і п'є. Через це між вами багато хворих і недужих, і чимало тих, які впокоїлися».

Якщо я усвідомлюю, що перебуваю в стані смертного гріха, то я не здійснюю святотатства, відвідуючи Святу Літургію. Щоб брати участь в Літургії (зрозуміло, не приступаючи до Причастя), досить того каяття, яке ми висловлюємо в акті покаяння.

Таким чином, і розлучені католики, які вступили у повторний шлюб, не тільки можуть, але, в силу церковної заповіді, повинні відвідувати Святу Літургію кожної неділі і святкові дні.

Радіо Ватикан

ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА США РОЗПОЧАТО ПРОЦЕДУРУ ІМПІЧМЕНТУ

Приводом для такого кроку послужив скандал, що розгорівся через телефонну розмову Д. Трампа з його українським колегою В. Зеленським 25 липня. Дональда Трампа звинувачують у чиненні тиску на Зеленського. Існує підозра, що адміністрація Трампа могла заморозити перерахування військової допомоги, яка була призначена в рамках Ініціативи з підтримки безпеки України, щоб посилити тиск на Київ. Зокрема, Трамп нібито просив активізувати в Україні розслідування проти колишнього віце-президента Джозефа Байдена, який має намір конкурувати з чинним президентом на наступних виборах в листопаді 2020 року, і проти його сина Гантера. (Збруч)

У КИЄВІ ОСВЯТИЛИ ВІЙСЬКОВУ КАПЛИЦЮ

27 вересня на Аскольдовій могилі у Києві владика Богдан Дзюрах освятив військову каплицю Воздвиження Чесного Хреста. По завершенні Божественної Літургії відбувся процесійний хід до самої каплиці. Відтак зі словом звернувся о. Андрій Зелінський, заступник керівника Департаменту військового капеланства УГКЦ: «Коли поглянемо на обличчя, які дивляться на нас із murів цієї каплиці, то можемо насправді зрадіти, що історія нашого народу переповнена людьми, котрі вміли щиро, щедро і до кінця вірно любити. Саме тому сьогодні ми тут сповнені надією і вірою в те, що справжня любов таки нездоланна. Хрест Господній найяскравіше свідчення того, чим і як маємо перемагати. У ньому – вся любов Бога до людини, у ньому – вся Божа мудрість». (Пресслужба Київської архієпархії)

МИТРОПОЛИТ В. СЕМЕНЮК ОСОБИСТО ХРЕСТИТЬ П'ЯТУ ДИТИНУ В СІМ'І

23 вересня в парафіяльному храмі Пресвятої Трійці та Покрови Пресвятої Богородиці в Зарваниці відбулося хрещення п'ятої дитини у сім'ї співробітника Марійського духовного центру «Зарваниця» о. Андрія Шалає та його дружини Лілії Шалає. Уділив Святи Таїни Хрещення і Миропомазання архієпископ і митрополит Тернопільсько-Зборівський Василь Семенюк. Митрополит привітав батьків, побажав Божого благословення й здоров'я маленькому Августині. Владика Василь ще у 2011 році, під час Таїнства Хрещення п'ятої дитини у родині Гребеняків у катедральному соборі Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці в Тернополі, обіцяв особисто хрестити п'яту дитину у кожній родині. «Українські сім'ї не мають боятися дати нове життя, адже таким чином ми продовжуємо людський рід, народжуємо осіб для Божого Царства та даємо надію на світле майбутнє нашої державі», – сказав тоді архієрей. Відтоді родини Тернопільсько-Зборівської єпархії УГКЦ, які народили п'яту дитину, звертаються до єпархіального управління і запрошують владика на хрестини. (Західне бюро «Живого ТВ»)

ХРАМ У ХОДОРОВІ НАГОРОДЖЕНО У ПОЛЬЩІ

Храм св. Володимира і Ольги у Ходорові отримав головний приз на XXIII Міжнародному будівельному конкурсі «European Award 2018» у Варшаві. Головна ідея конкурсу – популяризація на європейському ринку кращих практик будівництва та модернізації. Храм освятили у липні 2018 року, у 1999 р. його спроектував львівський архітектор Олександр Матвіїв. Його будували майже 20 років. (Варіанти)

С-на: Ходорівська міська об'єднана територіальна громада

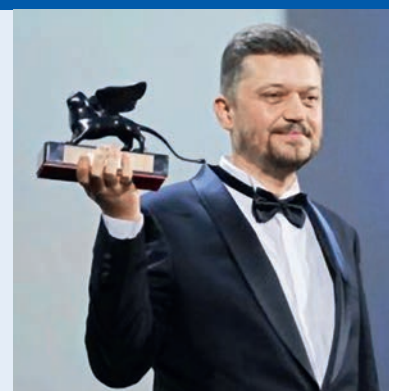

ЕПІФАНІЙ: КЛЮЧ ДО ЄДНАННЯ ЦЕРКОВ НЕ В УКРАЇНІ

ПЦУ та УГКЦ мають написати дорожню карту для співпраці, але ключ до об'єднання Церков лежить не в Україні. «Цей ключ лежить у Римі та Константинополі. Адже там ведуться екуменічні спілкування. То в майбутньому від цього будуть залежати і наші стосунки тут, в Україні», – заявив предстоятель ПЦУ митрополит Епіфаній на зустрічі зі студентською молоддю у Національному університеті «Львівська політехніка». «Ми як об'єднана визнана Українська Православна Церква хочемо мати і надалі добрі, теплі та дружні стосунки з УГКЦ. Насправді, ми бачимо, що рухаємось в одному напрямку, ми усі прагнемо бачити успішну, цілісну незалежну українську державу». (Syla News)

ФІЛЬМ «АТЛАНТИДА» – НАГОРОДА НА ВЕНЕЦІЙСЬКОМУ КІНОФЕСТИВАЛІ

За результатами голосування журі 76-го Венеційського міжнародного кінофестивалю, в офіційній конкурсній програмі «Горизонти» перемогу здобув український повнометражний художній фільм Валентина Васяновича «Атлантида». «Горизонти» є другою за значущістю програмою Венеційського кінофестивалю і проводиться паралельно з головним конкурсом. До участі у цій секції відбирають художні та документальні фільми, які представляють нові тенденції у розвитку світового кінематографа. За перемогу у цій програмі змагалися цього року 19 повнометражних фільмів. «Атлантида» – це фільм про майбутню перемогу у війні з Росією. Фільм про судомі, перед остаточною руйнацією міфу індустріального Донбасу. (День)

НЕ ВЛЕТІТИ З РОЗГОНУ В ПАЩУ РОСІЇ

(Інтерв'ю Мирослава Мариновича)

◀ Мирослав Маринович є віце-ректором УКУ, одного з найпрестижніших вузів країни. С-на: журнал НВ

Наші духовні злети на Майданах були розкішшю моєї душі. Усі передові моделі сучасної цивілізації, як-от інклюзивність, принцип win-win («позитивної суми»), взаємодоповнюваність, єдність у багатоманітті – все це було реалізовано на Майдані. Отже, yes, we can (так, ми можемо)!

Сьогодні цінності наших Революцій і далі залишаються зболеною мрією в наших серцях, але народ розчаровано виявив, що нам легше боротися за ці цінності, ніж жити згідно з ними. Адже боремося ми на Майданах у дружній спільноті однопідумців, а жити звичним життям доводиться здебільшого серед байдужих і розчарованих, серед яких почуваєшся «одним-у-поліне-воїном». Звідси зневіра і повернення до старого песимізму: «Цінності Майдану гарні, але втілити їх в Україні не вдасться».

Цей український «маятник» дуже болісний, хоч його уникнути неможливо. І я знаю наперед, що в якийсь момент він неминуче зверне в супротивний бік. Отож я був би значно спокійнішим, якби не той факт, що у верхній точці ни-

шнього положення «маятника» на нас, як завжди, чекає роззявлена паща Росії. Тому завдання сьогодні очевидне: як відбити цей поворот «маятника», не влетівши з розгону в ту пащу.

Я з тривогою очікував на президентство Володимира Зеленського і за перші 100 днів бачу одне: президент ніяк не може вийти з ролі «слуги народу» Голобородька. Але мені страшенно боляче дивитися на реінкарнацію давньої комісарської звички хамити, «тикати», наводити «пролетарську справедливість» одним вольовим рішенням. Мені нестерпно, що президент моєї країни милується собою у цій ролі. Проте ще нестерпніше мені від думки, що народові це подобається: «Оце круто! Оце показав усім кузькіну матю!».

А мені здавалося, що, переживши стільки трагедій через оту комунацьку манеру управління, українці мали б виробити в собі відразу до цих рецидивів. А ще мені здавалося, що молодь, яка вже не належить до специфічного виду homo sovieticus, мала б не так легко куплятися на таку примітивну «крутизну». Однак реальність виявилася сумнішою. І, на жаль, доки така манера подобатиметься «простому народові», доти Президент, який звик реагувати на симпатії публіки, буде їй підігрувати.

Український народ знову повівся на нові блискітки, як колись – на більшовицькі лозунги «Власть народу!», «Мир народам!», «Земля крестьянам!», «Фабрики рабочим!». Так, він не один такий – американський, британський, польський чи угорський народи виявилися сьогодні не мудрішими за нас. Але «запас міцності» української держави не зрівняти з їхніми. Тому тривога моя не зникає. Проте, якщо відставити емоції, то такий результат виборів є класичним свідченням системних, чи структурних, зламів, що їх не міг передбачити ніхто. Я маю на увазі повсюдний вотум недовіри чинному політикуму, занепад довіри до авторитетів, кризу традиційних медій, розгул популізму, диктат мережовості з неминучим розпадом суспільства на напівізолювані «бульбашки» тощо.

І все ж у мене є надія на президентство Зеленського. За своє тривале життя я не раз уже переконувався, що для того, щоб «очистити нас від усякої скверни», Небо часом вибирає «шкребок», який виглядає дуже неоковирно. Усі попередні президенти України намагалися щось змінити в цій державі, не зачіпаючи її головного «нерва». Кажучи іншими словами, вони проводили «ямковий ремонт» старої ра-

дянської дороги, не наважуючись цілковито замінити старе полотно. Тож «ідеальний» президент Зеленський, який не обтяжений давніми управлінськими стереотипами, міг би зважитись на таку радикальну операцію.

Проте цьому заважатиме одна суперечність: усі подібного роду великі реформатори, які міняли обличчя своїх країн, завжди мали чітку й високу візію нової країни й уміли діяти всупереч егоїстичним інстинктам народу. Новообраний президент такої візії вочевидь не має, а вибори він виграв саме на тому, що загравав із народним егоізмом і навіть розпалював його. Натомість, як це слушно підмітила Ініціативна група «Перше грудня», голос народу далеко не завжди є голосом Божим – як засвідчує історія України, він може стати і голосом руїни. До того ж прагнення змін і реформ, яке буцімто є в українському народові, доволі специфічне: більшість людей хоче, щоб мінялися всі інші, крім них самих. Тому докорінно змінити країну і водночас догодити такому народові буде надзвичайно важко.

Сьогодні політична сила президента має монополію на владу в країні. Оскільки Україна перейняла згаданий вище міжнародний тренд, то вона ж і може по-

дивитися на прикладі інших країн, що на неї чекає в майбутньому. І в Америці, і в Польщі, і в Угорщині президенти намагаються знищити демократичну систему «балансів і противаг», підминають під себе як законодавчу чи судову, так і четверту владу – ЗМІ. Головна їхня мета – так змінити систему влади, щоб закріпитися в ній назавжди. Я щиро і приємно здивуюся, якщо нова влада в Україні діятиме інакше.

Бог дав нам розум, щоб ми пізнавали закономірності цього світу. А ще, щоб затямили: не Трамп, не Путін, не «масонська ложа» керують історією, а Бог. І наші людські зусилля такі мають значення для преображення світу. Як сказав св. Августин: «Бог створив нас без нас, але спасти нас без нас не може». І в мене є улюблена метафора для цієї мудрості. Я завжди уявляв собі, що блискавка вдаряє згори вниз, з неба на землю. І це загалом так. Але сповільнена зйомка показала, що перш ніж головний стовп блискавки вдарить з неба, невеликий стовп полум'я має з'явитися з землі. Отже, приреченості нема – наші зусилля мають значення!

**Інтерв'ю
опубліковано
у № 31 журналу НВ
від 29 серпня**

Українці в Швеції

ШКІЛЬНІ ПОДІЇ В СТОКГОЛЬМІ

*Жовтіє листя на тополі.
Летять у синяві хмарки.
Відкриті навстіж двері
в школи...*

Засмагли, зміцнілі дівчатка та хлопчики заповнили кімнати Української Недільної школи. Свято 1 вересня водночас радісне і галасливе, бо ж діти не бачилися ціле літо. А так багато цікавого сталося під час літніх канікул. Останній серпневий день вміє перекреслив безтурботне літнє життя. Починається нове життя – шкільне.

Що для кожного з нас означає слово «школа»? Можна почути різні версії. І абсолютно для всіх школа – це витік річки, довжина якої обчислюється не кілометрами, а роками життя, набутим досвідом, знаннями, уявленнями про хороше й погане. Тому перший день навчального року ми присвятили школі – осередку освіти, добра, гармонії.

Українська Недільна школа ще досить молода. Ми утворилися в січні 2014 року. У нас навчається 30 дітей. Ми тісно співпрацюємо з організацією Пласт та Греко-Католицькою Церквою.

Продовження на 5 стор. ▼

До уваги читача пропоную ознайомитися з подіями, які відбулися за участю школи. Дві учениці взяли участь у події, поділитися своїми думками.

ЗУСТРІЧ ЗІ СВЯЩЕННИКОМ

9 червня українські діти Стокгольму мали зустріч зі священником отцем Андрієм. Коли ми з батьками буваємо на недільних літургіях або відзначаємо християнські свята, у нас часто виникають запитання. На жаль, батьки не завжди мають відповіді на всі наші чомучки. Тому ми дуже обралися, коли отець Андрій запросив нас на зустріч і обіцяв відповісти на всі запитання, які ми підготуємо. Вони могли бути про все що завгодно. Наприклад, про історію Церкви або про особисте життя священника.

Я навіть не очікувала, що всі діти будуть настільки активними і стануть цікавитись такими серйозними темами. Навіть батьки, які були присутні на нашій зустрічі, виглядали надзвичайно зацікавленими.

Перш за все ми запитали отця Андрія, чому він вирішив стати священником. Виявилось, що йому ще з дитинства подобалося, якими зразковими та добродушними були священнослужителі і він захотів бути подібним до них.

Також нас цікавило, чому в Україні лише чоловіки можуть обрати цю професію, адже в Швеції це абсолютно звичайна річ, коли жінка є священником. І ще ми хотіли знати, чому в Україні Різдво святкують 7 січня, а в Швеції 25 грудня. Звичайно, нам дуже подобається святкувати цей день двічі, проводити час з родиною і обмінюватись подарунками, але це трохи незвично. Здається, наші шведські друзі навіть трохи заздрять нам.

Під час нашої зустрічі ми говорили ще про багато цікавих речей. Всі діти приємно і з користю провели цей час. Мені найбільше запам'яталась одна фраза: «Помолитися самі ми можемо будь-де, але ми ходимо до церкви, щоби помолитися там разом». Я сподіваюся, що всі ми, українські діти у Швеції, ще багато разів будемо мати нагоду для спільної молитви у нашому храмі.

Ярина Пришлівська,
12 років, Стокгольм

СВЯТО УКРАЇНИ

Свято Незалежності України –
моє свято!
Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в далекому полі.

(О. Олесь)

24 серпня в Україні та за її межами святкувалася двадцять восьма річниця незалежності нашої країни. 17 березня 1991 року проводився єдиний в історії СРСР Всесоюзний референдум про збереження СРСР. В цей час в Україні було проведено всенародне опитування: «Чи згодні ви, щоб Україна була у складі Союзу Суверенних Республік на підставі Декларації про державний суверенітет України». Більше 80% відповіло: за незалежність. Тому вже 16 липня 1991 року був підписаний Акт незалежності.

Саме з цього дня наша держава набула сучасного вигляду. День Незалежності – це результат становлення прекрасної країни, народженої в момент заснування великої Київської держави, це данина поваги борцям за свободу. Це наше національне свято,

що дає кожному жителю країни впевненість в завтрашньому дні, вільне життя в демократичному і незалежному суспільстві, можливість рости нове покоління в дусі традицій та поваги до предків. Для нас – це не тільки дата, а й нагадування того, що ми – українці і маємо пишатися цим.

Коріння нашого народу ідуть далеко вглиб років. Неможливо сказати, коли з'явилися первістки в майбутньому великого й талановитого народу, але, не зважаючи на це, не знайшлося б душі, що не чула про волелюбність українців. Роками голос нації та бажання від'єднання намагалися подавити та заглушити. Тривалий час Україна стогнала під ярмом поневолювачів. Але тліла в народі під попелом неволі «іскра вогню великого», невмирущим виявився нескорений дух, прагнення до свободи.

Українці протягом століть мріяли про незалежність, прагнули кращого та віддавали всі сили за цю мету. Тарас Шевченко, Іван Франко, Олександр Олесь, Василь Симоненко, Ліна Костенко, Василь Стус – ці та багато інших

імен навіки увійшли в історію нашої культури та згадуються, як найпошанованіші борці за волю й незалежність України. Їхній внесок у здобуття суверенітету є надзвичайно вагомим, але неможливо не згадати і внесок мільйонів безіменних борців.

Довгий шлях був пройдений до свободи: вторгнення ворогів і війни, загарбування та поневолення, намагання ворогів забрати собі найкращий шмат землі у самому центрі Європи, боротьба з панамі і окупантами, довгі роки радянського режиму, який не бачив в Україні незалежну і повноправну державу...

Та завдяки міцній вірі й непокірним бажанням, сьогодні ми стоїмо на вільній землі під синім небом та жовтим полем. Ми – покоління, яке споглядає на становлення зовсім молодого держави. Але вже на цей час незалежність нашої країни відсвятковується у багатьох країнах світу. Наприклад, у багатьох містах Америки та Канади проводяться щороку традиційні концерти та урочисті заходи. Люди можуть скуштувати українських страв, а на ярмарках продаються вишиванки. Весела та легка атмосфера панує скрізь. У країнах Європи теж знають про надзвичайне свято українців – свято Незалежності, так,

Брюссель у цей день перетворюється на епіцентр нашого свята.

Боротьба за незалежність продовжується. Багато ще складних проблем у молодій нашої держави. Нам потрібно багато навчитися у різних країн світу, адже, перейняття кращого досвіду це завжди розвиток та крок вперед. Наприклад, у Швеції потрібно подивитися на їхню любов та охорону довкілля. За час, який я прожила тут, я зауважила велику різницю у ставленні до природи тут і в Україні. Реальність така, що кожний день вирубується ліси. Із заводів іде забруднення води та отруєння природи. Питання екології для нашої планети стоїть зараз дуже гостро. Нам потрібно якомога менше втручатися в природне середовище. Так ми зможемо зберегти довкілля та жити на чистішій землі. На мою думку, українці повинні більше цінувати та поважати місце, в якому вони живуть.

Але Україна робить прогрес та успіхи. Ми жваво крокуємо у краще життя для усіх громадян, у Європу, в ногу з сучасністю. Отож, пишаймося тим, що ми – українці, вільний та талановитий народ!

Софія Савчук,
учениця 9 класу, м. Уппсала

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ В НАШІЙ ШКОЛІ

Ми, українці Швеції, як і всі інші українці, 24 серпня святкуємо День Незалежності України. Це особливий день для тих, хто душою і серцем з Україною. Пам'ятаючи, що разом ми сила, ми запросили на наше святкування пластунів із Фінляндії. Отож не дивно, що святкова атмосфера відчувалась по-особливому у чудовому товаристві однодумців.

До нас приїхало 9 дітей та 7 дорослих. Наш день разом розпочався із знайомства і маленької екскурсії Стокгольмом. Наші гості мали змогу відповісти на запитання і показали як багато вони знають про Швецію. А ми доповнили ці знання іншими цікавими фактами та показали пластунам з Фінляндії найцікавіші куточки Старого Міста. Це було фантастично прогулюватися вуличками нашого прекрасного міста разом. Погода була сонячною та теплою. Всі ми були у вишиванках, тому часто чули привітання від інших українців, яких

зустрічали по дорозі, адже їх теж можна було ідентифікувати завдяки синьо-жовтим прапорцям і вишиванкам.

Після екскурсії ми поїхали до місця святкування. Ми разом співали Гімн України, слухали розповідь про найважливіші події в історії нашої держави з часу проголошення незалежності, згадували цікаві факти про Україну та співали українські пісні. Під час спільного частування українці Стокгольму мали можливість ближче познайомитись з гостями. Під кінець в нас було відчуття, що ми знаємо один одного вже не один рік.

Час пролетів дуже швидко і весело, але гостям вже потрібно було їхати. Ми попрощалися і отримали запрошення відвідати Гельсінкі.

Цей День Незалежності ми провели по-особливому, але найголовніше, що ми зробили це разом. Я ще раз переконалася, що ми любимо та шануємо нашу Батьківщину, що ми сильна нація і можемо подолати будь-які негаразди разом.

Ярина Пришлівська,
12 років, Стокгольм

16 вересня у Ватикані відбулася зустріч Блаженнішого Святослава із Вселенським Патріархом Варфоломієм. Зустріч відбулася в будинку Санта Марта, де проживає Святіший Отець Франциск. Прибувши з офіційним візитом до Ватикану, Патріарх Варфоломій на наступний день свого перебування зустрівся з Блаженнішим Святославом, щоб обговорити ситуацію в Україні та екуменічні відносини між УГКЦ та ПЦУ.

Зустріч розпочалася з обміну подарунками: Глава УГКЦ подарував Святішому Патріарху факсимільне видання Галицького Євангелія 1144 року – найдавнішого з точ-

но датованих слов'янських рукописних Євангелій. А Патріарх Варфоломій подарував Блаженнішому Святославу видання про осідок Константинопольського патріархату

та історичну марку, випущену на честь візиту Святішого Отця Бенедикта XVI до Константинополя у 2006 році.

Під час розмови зі Святішим Патріархом Варфоломієм Блаженніший Святослав висловив сподівання та побажання, що «з наданням автокефалії екуменічний діалог з Православною Церквою України підніметься на якісно вищий рівень. Саме з цього історичного моменту проголошення автокефалії для ПЦУ головним співрозмовником в екуменічному діалозі для УГКЦ вже є не так Російська Православна Церква, а помісна Православна Церква в Україні».

Блаженніший Святослав, підсумовуючи Зустріч східних католицьких ієрархів Європи, яка відбулася 12–14 вересня у Римі, наголосив: «Східні Като-

лицькі Церкви здійснюють свій богословський внесок у традицію самої Католицької Церкви, допомагаючи їй повніше висловити свій вселенський вимір. Католицькість Церкви не може бути обмеженою лише її латинською традицією».

Щодо екуменічного діалогу із Православною Церквою, то «Східні Католицькі Церкви пропонують нові елементи в осмисленні примату Єпископа Риму та синодальності». «Водночас, Східні Католицькі Церкви, – наголосив Блаженніший Святослав, – пропонують Римо-Католицькій Церкві нові форми здійснення Петрового служіння».

Глава УГКЦ також запропонував Патріарху Варфоломію створити змішану комісію Православної Церкви та Східних Католицьких Церков,

щоб «дати новий поштовх в екуменічному діалозі».

Константинопольський Патріарх пояснив Блаженнішому Святославу свої кроки щодо надання автокефалії Православній Церкві України та високо оцінив відкритість УГКЦ в екуменічному спілкуванні. Глава УГКЦ пригадав, що це вже їхня друга зустріч, і висловив радість з приводу того, що діти Київської Церкви пам'ятають про те, що їхньою Церквою-матір'ю є Церква древнього Константинополя.

Додамо, що зустріч відбулася з ініціативи Предстоятеля УГКЦ в рамках офіційного візиту Святішого Патріарха Варфоломія до Ватикану, організованого Папською радою у справах єдності християн.

Текст та світлина: Секретаріат Глави УГКЦ в Римі

ХГ

УПЦ МП – ОСТАННІЙ ФОРПОСТ РОСІЇ

Церква повинна бути партнером для держави і стати її духовною основою. Однак приклад взаємин російської держави і РПЦ – неприйнятний для наслідування в Україні. Таку думку висловив Предстоятель ПЦУ під час спілкування із студентами Києво-Могилянської академії.

«Якби наш народ зрозумів цю істину ще в 1991-му році, якби в українському православ'ї не було розділення, то можна було би уникнути багатьох проблем та негараздів, які ми маємо сьогодні. При цьому, принцип співіснування держави та Церкви у РФ, який ми зараз бачимо, є неприйнятним для України, адже Церква не повинна бути "державним департаментом у справах релігій", – заявив першоєрарх.

За його словами, ПЦУ намагається розбудувати державу разом із владою на партнерських засадах. «Ми у Православній Церкві України хочемо спільно, на партнерських засадах розбудувати нашу країну. Держава теж повинна сприяти і допомагати Церкві, бо ми разом служимо інтересам нашого народу. Я вірю, що в майбутньому так і буде: Церква виконуватиме покладену на неї місію та буде надійною опорою

для української держави», – зазначив він.

Предстоятель ПЦУ також пояснив студентам академії, наскільки важливою є роль Церкви у суспільстві. «Попереду маємо ще немало викликів і перепон, які ми повинні спільно з вами здолати. Адже поруч – потужний ворог, який намагається нас поневолити, і він добре розуміє роль Церкви у суспільстві. До речі, коли у Путіна запитали, що є безпекою РФ, він відповів, що це ядерний щит і Церква. Із цих слів ми можемо зрозуміти, яку роль відіграє УПЦ МП в Україні. Це останній форпост Росії, тому ми надалі будемо робити усе можливе, щоб в Україні утвердилась і розбудовувалась своя помісна Православна Церква», – наголосив митрополит Епіфаній.

С-на: Андрей Гудзенко

СПРАВЖНЯ ЛЮБОВ ДОВГОТЕРПИТЬ І ПРОЩАЄ

Серед питань главі ПЦУ, які задавали студенти, було і таке: чи можна пробачити зраду людині, яку любиш? «Зрада – це гріх, а гріх має властивість роз'єднувати людей. Натомість любов завжди об'єднує. І якщо людина спотикнулася, впала, згрішила, а у вас є справжня любов до цієї людини, то, я впевнений, що ви їй пробачите. Якщо людина впала у гріх і покалася

у цьому, то ми повинні їй простити. Так нас вчить Євангельський закон любові, і про це йдеться у молитві Господній: "...І прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим". Якщо ми не будемо пробачати і приймати каяття інших, то ми будемо порушувати заповідь Божу. Тому, якщо існує справжня любов, то вона довготерпить і прощає», – пояснив митрополит Епіфаній.

Подано за: Sylva News

ГОЛОДІВКА

(грудень 1989 – вересень 1990)

Існує безліч легенд різних народів світу. Сьогодні я хочу розказати одну із них, африканську.

...На вершині стрімкої скелі, найвищої з вершин, могутній Дух гір, вітаючи відважних підкорювачів, роздає нагороди. Долаючи численні перешкоди, прямує на гору відважний юнак. На шляху добрі духи пропонують йому різноманітні коштовності. Однак юнак не зупиняється, вперто прямуючи до найбільшої найзаповітнішої вершини, щоб отримати найбільшу нагороду – найдорожчу коштовність... І от нарешті мета досягнута – гірський Дух вкладає в руку юнака плем'яніючий, розкішний осяйний самоцвіт незвичайної краси. Переможець радісно збігає вниз, розкриває долоню і... бачить на ній краплини води. Це був звичайний кусок льоду...

Як часто у своєму прагненні досягнути уявного щастя, ми долаємо важкі перешкоди, тратимо зусилля, час, і, врешті розуміємо, що до-

сягнуте зовсім не є тим бажаним, до чого ми так прагнули, не є нам потрібним. Часто ми прагнемо багатства, примарної слави, примарного щастя. А в радянський час ідеологи комунізму закликали людей і до ілюзорного атеїстичного, безрелігійного, бездуховного щастя.

Сьогодні в офіційній та неофіційній пресі появилось безліч статей з міркуваннями над причинами бездуховності нашого суспільства. У них першопричиною занепаду моралі вказується монополія атеїстичного світогляду на теренах колишньої радянської імперії. І через те, що ідеологами комунізму релігія була проголошена «копіюмом» для народу, сьогодні, як і у згаданій легенді, суспільство залишилося без духовної основи – без засад християнської моралі, себто з водичкою у руках замість діамантів, які вже мали.

Втрата релігійності позбавила можливості надати підростаючому поколінню необхідний позитивний заряд, фундамент. То ж тепер вже дуже швидко «сільним міра сєво» довелося відсту-

пити на ідеологічному ґрунті від своїх атеїстичних вчень і повернутися до давніх християнських джерел. Всупереч жорстокості та бездушності атеїзму, висувається провідна ідея християнства – любов до ближнього: всемогутня, всеосяжна, вічна.

Зважаючи на ці вітри змін в ідеології, Українська Греко-Католицька Церква, гнана, переслідувана, нищена, заборонена, все голосніше і сміливіше заявляє про своє беззаперечне ідеологічне та релігійно-виховне значення. Щораз яскравіше вона розсіває у темряві світло проміння Христової науки, повстає з румовищ підпілля. Довгі роки зневажена можновладними атеїстами, вона зберігала духовність, культуру, традиції нашого народу, незважаючи на увесь свій хресний шлях.

Хід подій останніх років виніс на порядок денний питання легалізації Української Греко-Католицької Церкви, гнобленої протягом десятиліть з усією жорстокістю комуністичної тиранії, так як і її посестри – Української Автокефальної Православної

Церкви, котра зазнала репресій значно раніше.

То ж у 1988 р. група ієрархів та священників УГКЦ заявляє офіційно про свій вихід із підпілля. А в 1989 р., шляхом переговорів, намагається отримати статус легалізованої Церкви. Однак всі намагання виявляються марними: високопосадовці не виявляють жодних ознак прихильності, навпаки зневажливо відмовляють на численні заяви та звернення.

Саме тому у травні 1989-го до Москви вирушає делегація у складі єпископів Филімона Курчаби, Софрона Дмитерка та Павла Василика і священників Григорія Сімкайла, Володимира Війтишина та Ігоря Возьняка для чергової спроби вирішення цього болючого питання. Кремлівська влада і на цей раз приймає їх зневажливо – для аудієнції призначають чиновника, неспроможного відповісти ні на одне з питань. І тоді владики зважуються на нечуваний в історії Церкви крок протесту – голодівку.

Саме під таким гаслом вся єпископсько-священнича делегація виходить на Крем-

лівську площу. Подія набирає блискавичного розголосу: єпископські відзнаки, священнича одяга, плакати, які інформують про мету голодівки – все це притягає увагу багатьох людей на площі, а серед них – кореспондентів. І ввечері незалежні радіостанції вже повідомляють світові про незвичайну подію. Священство заявляє про злочинну байдужість та зневагу влади до Церкви.

Присутній на той час у Москві Степан Хмара без вагань долучається до акції. Його підтримують москвичі Андрій Ковальов та Анатолій Доценко. І всі разом ми виходимо 19 травня на вулиці Москви.

(далі буде)

Ярослава Людкевич (каралася в радянських концтаборах в роках 1949–1956, на засланні з 1956 по 1966 р.)

(Нотатки подорожнього)

ПРИХОДЬ. ПОБАЧ. ПИШАЙСЯ!

Музей-галерея «Становлення української нації»: проект, який не має аналогів

У Києві на Печерську на території Національного музею історії України у Другій світовій війні відкрився перший в Україні інноваційний музей «Становлення української нації», куди я завітав напередодні Дня незалежності України.

Деякі експонати в музеї навіть розмовляють. Володимир Великий запитав, чи я є хрещений, а провідник нашої нації Степан Бандера привітався невмирущими словами: «Слава Україні!».

Ідея та концепція музею спонукає відвідувачів відчувати гордість за своє походження та відкриватиме Україну світові з сильного боку. Після відвідування музею кожен зможе згадати позитивні сторінки нашої історії, коли наша країна була на висоті, згадати імена наших героїв, які прославляли український народ: культурних, політичних діячів, науковців, поетів, письменників, спортсменів, військових... Необхідно знати головні історичні події, щоб зрозуміти, як жили наші предки та не допустити колишніх помилок і глобальних катастроф.

Тут минуле поєднується з сучасними технологіями. У музеї представлені п'ять

епох: стародавня історія (від трипільців до слов'ян); історія Русі (від княгині Ольги до короля Данила Романовича); козацька доба (від засновника традицій Запорізької Січі Байди Вишневецького до гетьмана Івана Мазепи); відродження нації і боротьба за незалежність (від УНР до героїчної оборони України в російсько-українській війні) та сучасна Україна.

«Я дуже радий, що в Україні з'являються нові музеї. Цей унікальний сучасний музей, завдяки новим формам, використанню новітніх технологій дає можливість кожному відвідувачу повернутися в ту чи іншу історичну епоху. Через мультимедійні за-

соби кожен може відчути себе причетним до важливих історичних подій та національних героїв України, пережити незабутні емоції», – вважає міністр культури України Євген Нищук.

До уваги відвідувачів – 100 фігур видатних українців. Над кожною фігурою працювала ціла команда вчених, скульпторів, костюмерів, дизайнерів, перукарів, візажистів та професійних зброярів. Серед фігур музею – Володимир Великий, Святослав Хоробрий, Ярослав Мудрий та інші видатні князі, Петро Конашевич-Сагайдачний, Дмитро Байда-Вишневецький, Богдан Хмельницький, Іван Виговський, Іван Мазепа, Пилип Орлик, інші гетьмани, Петро Могила,

Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Симон Петлюра, Степан Бандера, Роман Шухевич, Василь Кук, В'ячеслав Чорновіл, Іван Миколайчук, Богдан Ступка, Кузьма Скрябін, патріарх Філарет та митрополит Епіфаній з томосом, командири батальйону «Госпітальєри» Яна Зінкевич та інші.

У музейному просторі розміщено 25 сюжетних композицій, де кожен інсталяцію супроводжує інтерактивний аудіо та відео контент, запахи, пристрої віртуальної реальності, що дає відвідувачу відчути атмосферу епохи, в якій він перебуває.

Продовження на 8 стор. ▼

ПРИХОДЬ. ПОБАЧ. ПИШАЙСЯ!

(Нотатки подорожнього)

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Зовнішній вигляд історичних постатей, їхній вік та одяг відповідають тому часу, коли відбувалась подія, показана в сюжеті, або тому періоду, коли вони були на піку своєї слави чи в період найбільшого піднесення.

Серед 24 діорам – сцени АТО, героїчна оборона Донецького аеропорту, добровольчі батальйони і їхні шеврони.

Найширший розділ презентує звитяжну боротьбу за Українську державу – від часів великого гетьмана Мазепи до наших днів. Перед глядачем постають гетьман Іван Мазепа, автор першої української Конституції Пилип Орлик, творці УНР, лідери визвольного руху новітньої доби. Відвідувачі стають очевидцями проголошення незалежності 1991 року, Помаранчевої революції та Революції Гідності. Я побачив тут і мужніх кіборгів – захисників До-

Діорама «Хрещення України-Русі». С-на автора статті

нецького аеропорту, воїнів добровільних батальйонів, бійців на передовій АТО. Просто у вічі сучасникам мудро і вимогливо дивляться великі українці минулого й сьогодення.

Автор проекту, засновник і керівник галереї-музею – Валерій Галан. Відомий громадський діяч і бізнесмен, спортсмен, обдарована людина. Пан Валерій переконаний, що проект має згур-

товувати однодумців у активну спільноту, яка разом його розвиватиме і вдосконалюватиме. «Ми, українці, зможемо змінити політичну й економічну ситуацію в країні, створити позитивний

імідж Україні тільки тоді, коли самі повіримо в себе, у спільну ідею та можливість змін, – говорить пан Галан. — Адже ми гордий, талановитий, працьовитий, сильний народ, ми патріоти своєї Вітчизни. А народ, який знає свою історію – має майбутнє». «Наше завдання було створити такий музей, який би міг об'єднати українців навколо своєї історії», – зазначив Валерій Галан.

Загальна площа експозиції становить 1700 квадратних метрів. Фігури, представлені у музеї, зроблені не з воску, а з надсучасного матеріалу – кібершкіри. Головна ідея музею в тому, що патріотизм був, є і залишається світоглядною цінністю, яка дає наснагу до творчості.

Музей працює щодня без вихідних з 9 до 20:00 за адресою вул. Лаврська, 27.

Для «ХГ» Дмитро Мірецький, Міжнародна асоціація журналістів (IFJ)

ХГ

ДІТИ У ХРАМІ: поради для батьків

◀ Папа Франциск під час зустрічі з молоддю, Борґата Оттавіа, 2017 р.

Діти не приходять до церкви, щоб заважати іншим. У них немає поганих намірів. І все ж ми часто бачимо сцени плачу, тупотіння ногами, бігання перед вівтарем. Така поведінка розпорошує увагу вірних, які починають більше стежити за дітьми, а не молитись, і бенкетить батьків (це в кращому випадку). Священники по-різному ставляться до таких ситуацій. Деякі не зважають, деякі роблять зауваження або ж просять вийти з храму.

А все починається від того, що дитина не приготована іти до храму. І загалом не йдеться про готовність, пов'язану з віком чи психічним розвитком. Дозволю собі короткий відступ.

Більшість дорослих боїться візитів до дантиста. Бо пам'ятають, як лікар насильно впиав їм руки до рота. Дитина не розуміла, що це для її ж добра. Але як мала розуміти, якщо ніхто не давав для цього шансу? Сьогодні все виглядає дещо по-іншому. Батьки приходять до стоматолога «спробувати». Дитина сидить собі у кріслі, пограється, подивиться у дзеркало на свої зубки... Що це має спільного з дітьми у храмі? Багато чого.

Дитина приходить до місця, якого не знає і не розуміє. Чому мама каже

мовчати? Чому тато не дозволяє бігати? Чому світять свічки і багато квітів? Дитина приходить до місця, яке їй чуже. І це нормально, що хоче його дослідити.

Чи можна владнати все якось так, щоб дитина, залишаючись сама собою, виявляла пошану до храму? Немає якогось одного рецепту, але цих сім порад можуть допомогти.

» Все починається з вечірньої молитви

Дитина мусить чути про Бога, знати, що храм – дім Божий. Візьміть до рук Святе Письмо і прочитайте його дитині ввечері. Скажіть, що у неділю всією сім'єю відвідаєте Бога.

» Підіть до храму з дитиною тоді, коли там нікого не буде

Дуже добре розповісти дитині про всі найважливіші місця у храмі і їхнє значення, показати їх. Чому вівтар є таким незвичним місцем і хто там мешкає. Найважливіше – своєю поведінкою виявити пошану до святості цього місця, бо саме з прикладу діти вчаться.

» Дивіться пряму трансляцію Літургії разом з дитиною

Це чудовий спосіб пояснити дитині, чому люди клякають, що значить той чи інший жест священника,

навчити її молитов. Так дитина багатиме, що відбувається у храмі в неділю і буде активно брати участь у Службі Божій.

» Постарайтесь, щоб дитина сприймала участь у недільній Літургії як винагороду

Недільна Служба – це свято, особлива зустріч з Богом. День перед тим пригадайте дитині: «Бог тебе дуже любить і завтра ми підемо до Нього на зустріч». Ніколи не шантажуйте дитину: якщо не підеш до храму – будеш мати гріх або погано себе поводитимеш – ніякого інтернету чи телевізора. Бо дитина збудує собі негативні зв'язки. Також не обіцяйте дитині нагороди, якщо буде добре себе поводити в храмі. Бо тоді Літургія буде прикрим обов'язком, за який можна отримати винагороду.

» Одяг має значення

Якщо дитина бачитиме, що до храму ви вдягаєте святковий одяг, то розумітиме, що йде на важливу зустріч, зустріч із Богом.

» Ідіть на Службу Божу для дітей

Важливо, щоб дитина могла активно брати участь у молитві. У багатьох церквах священники готують спеціальні проповіді для дітей, подекуди діти також залучені до співу.

» Укладіть контракт

Йдучи до храму, говоріть з дитиною про те, куди йдете, пригадайте про спільні читання Біблії, про те, як ви ходили храмом. Контракт завжди передбачає інтереси двох сторін. Тому просячи дитину бути чемною, стояти біля вас, бути тихо, запитуйте також про те, що хотілось би їй.

Не беріть до храму іграшок чи їжі. Не тримайте дітей весь час за руку, але й не дозволяйте бігти куди завгодно. Нехай дитина бачить, як ви переживаєте зустріч з Богом. Хочемо цього чи ні, але діти наслідують нас.

А що якщо щось пішло не так. Дитина почала плакати чи бігати по церкві? Реагуйте одразу на «розірвання» контракту, нехай дитина розуміє, що відповідальна за свою поведінку. Можете вийти і запитати, чому дитина вирішила не дотримуватись угоди. Ще раз поясніть, де ви знаходитесь і якої поведінки очікуєте. Спокійно, без підвищеного тону. Поясніть дитині, що вважаєте її дорослою для того, щоб чемно поводитись в храмі. Повірте, дітям, в яких вірять їхні батьки, значно легше повірити в себе.

«Пустіть дітей приходити до мене, не бороніть їм: таких бо Царство Боже».

Адаптація Тетяни Трачук, «ДивенСвіт»